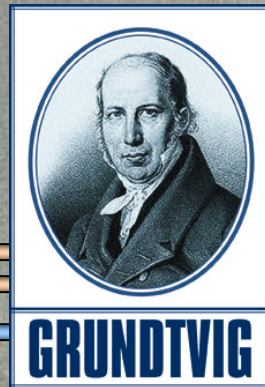

Kształcenie dorosłych w wybranych krajach Unii Europejskiej

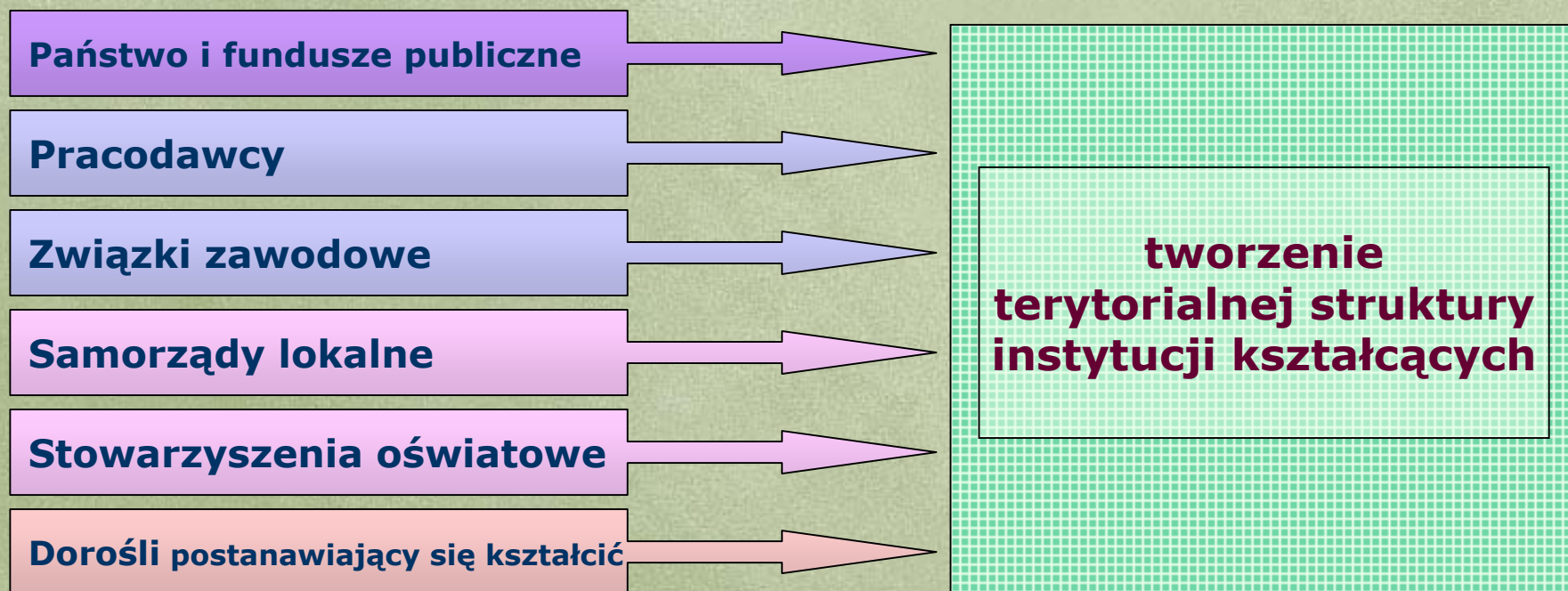
materiały do wykładu
Ewa Kula

Trendy rozwoju kształcenia dorosłych w krajach Unii Europejskiej

Systemy kształcenia dorosłych w różnych krajach europejskich, podobnie jak całe systemy edukacyjne, różnią się pod wieloma względami, jednak wspólną we wszystkich systemach, zasadą jest dzielenie finansowania i odpowiedzialności za funkcjonowanie kształcenia dorosłych między wiele podmiotów.

zestawienie działań podejmowanych w dziedzinie modernizacji systemów kształcenia dorosłych w krajach Unii Europejskiej

→ Zachęcanie dorosłych do dalszego kształcenia i zapewnianie im łatwiejszego dostępu do instytucji edukacyjnych poprzez:

maksymalną elastyczność systemu i dostosowanie go do potrzeb korzystających z niego osób (Austria, Dania, Niemcy i Szwecja)

zapewnianie pomocy materialnej w różnych formach (Dania, Szwecja)

udzielanie urlopów szkoleniowych (Dania, Niemcy)

przyjmowanie dorosłych na kursy bez warunków wstępnych i stworzenie możliwości uczęszczania na kursy kształcenia/szkolenia zawodowego dotowane przez władze centralne (Holandia)

umożliwienie osobom dorosłym zaliczania cykli kształcenia prowadzących do kwalifikacji na wszystkich szczeblach (Hiszpania)

wykorzystywanie możliwości kształcenia na odległość (Portugalia, Szwecja)

zachęcanie dorosłych do udziału w organizowanych dla nich zajęciach oraz mobilizowanie wszystkich środków i placówek na rzecz organizacji kształcenia dorosłych (Portugalia)

zestawienie działań podejmowanych w dziedzinie modernizacji systemów kształcenia dorosłych w krajach Unii Europejskiej

→ Podnoszenie poziomu kształcenia dorosłych i rozszerzanie oferty edukacyjnej dla nich poprzez:

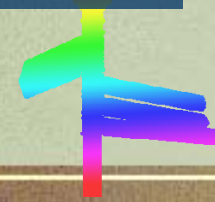
wykorzystywanie nowych technologii (Austria, Dania, Zjednoczone Królestwo - Anglia, Walia i Irlandia Północna)

rozszerzanie wachlarza przedmiotów/kierunków i ścieżek do wyboru (Hiszpania)

prowadzenie kursów języków obcych (Austria, Hiszpania), zwiększanie liczby kursów przygotowujących do pracy zawodowej (Irlandia)

wprowadzanie specjalnych programów dla osób, które mają niskie kwalifikacje (Dania i Szwecja) lub przedwcześnie odeszły ze szkoły, oraz wprowadzanie programów drugiej szansy (Austria, Portugalia) m.in. dla osób pozostających bez pracy przez ponad pół roku (Irlandia)

nacisk na uzyskanie określonego poziomu kwalifikacji lub umiejętności, zdobywanie formalnych kwalifikacji (Holandia, Irlandia, Portugalia), zwłaszcza na szczeblu średnim 2 stopnia (Szwecja), bądź na umiejętności czytania, pisania i liczenia (Zjednoczone Królestwo -Anglia i Irlandia Północna)

zestawienie działań podejmowanych w dziedzinie modernizacji systemów kształcenia dorosłych w krajach Unii Europejskiej

Wprowadzanie przejrzystych rozwiązań i ułatwianie przejścia ze szkolnictwa średniego do sektora kształcenia dorosłych poprzez organizowanie kształcenia na tych szczeblach w podobny sposób, jeśli chodzi o kierunki/przedmioty, moduły i formy kształcenia (flamandzkojęzyczna Wspólnota Belgii), w celu rozszerzenia systemów transferu punktów zaliczeniowych (Austria, Dania, Holandia), bądź zapewnienia większej spójności kształcenia młodzieży z ustawicznym kształceniem dorosłych (Austria, Francja, Niemcy)

Rozwijanie współpracy i więzi partnerskich z pracodawcami i związkami zawodowymi pod kątem kształcenia w miejscu pracy (Irlandia, Niemcy, Portugalia, Zjednoczone Królestwo - Anglia, Walia i Irlandia Północna) oraz rozwijanie współpracy z władzami lokalnymi (Zjednoczone Królestwo); zachęcanie różnego rodzaju placówek do działania w ramach systemu edukacji oraz stymulowanie współpracy między nimi, aby można było wykorzystać mocne strony każdej z tych placówek (Dania)

Podnoszenie poziomu poradnictwa i zapewnianie lepszego dostępu do informacji (Austria, Dania, Finlandia, Irlandia, Portugalia, Zjednoczone Królestwo - Anglia, Walia i Irlandia Północna), doskonalenie poziomu szkolenia doradców.

zestawienie działań podejmowanych w dziedzinie modernizacji systemów kształcenia dorosłych w krajach Unii Europejskiej

Usankcjonowanie nie uznawanych formalnie umiejętności (Holandia, Portugalia, Szwecja), m.in. poprzez wydawanie dyplomów lub świadectw potwierdzających zdobycie określonych umiejętności po pięciu latach pracy zawodowej (Francja); ujednolicanie systemów akredytacji (Irlandia)

Poszukiwanie nowych rozwiązań jeśli chodzi o finansowanie kształcenia dorosłych poprzez zakładanie „indywidualnych rachunków z funduszami na kształcenie” (Zjednoczone Królestwo - Anglia, Walia i Irlandia Północna)

Rozwiązania w dziedzinie kształcenia dorosłych stosowane w wybranych krajach

DANIA

NIEMCY

SZWECJA

HOLANDIA

**WIELKA
BRYTANIA**

DANIA

**Ramy prawne edukacji dorosłych w Danii
wyznacza szereg ustaw w tym:**

- ⊗ ustawa o centrach edukacji
dorosłych**
- ⊗ ustawa o kształceniu ogólnym
dorosłych**
- ⊗ ustawa o kursach doksztalcających
na potrzeby rynku pracy**
- ⊗ ustawa o otwartej edukacji**

DANIA

W roku 1995 rząd duński ogłosił 10-punktowy program tzw. kształcenia powrotnego, który wytyczał następujące ogólne kierunki działań:

- 1. Zapewnienie wszystkim obywatelom duńskim pomocy finansowej na naukę**
- 2. Rozszerzanie oferty i zwiększanie liczby placówek prowadzących kształcenie dla dorosłych.**
- 3. Przygotowywanie dzieci i młodzieży - począwszy od etapu kształcenia obowiązkowego i kształcenia w szkole średniej drugiego stopnia - do tego, by nauczyły się traktować edukację jako proces ciągły**
- 4. Zachęcanie placówek edukacyjnych do aktualizowania wiedzy i kwalifikacji swych absolwentów**
- 5. Zapewnienie większej spójności i przejrzystości poprzez rozszerzenie systemu transferu punktów zaliczeniowych**
- 6. Zachęcanie placówek kształcenia dorosłych i przedsiębiorstw do szerszej współpracy i większej wzajemnej otwartości**
- 7. Wzmocnienie współpracy między placówkami kształcenia zawodowego, kształcenia ogólnego i kształcenia dorosłych**
- 8. Wykorzystywanie w edukacji nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zapewnienia dostępu do najnowszej wiedzy z całego świata**
- 9. Opracowanie i aktualizacja komputerowej bazy danych o kształceniu dorosłych**
- 10. Stworzenie dynamicznej sieci kursów szkoleniowych dla dorosłych**

HOLANDIA

- Ustawa o kształceniu dorosłych i kształceniu zawodowym była wprowadzana w życie etapami począwszy od 1 stycznia 1996 roku do 1 stycznia 2000 roku, kiedy to wprowadzono nowe zasady finansowania kształcenia dorosłych.
- Centralną kwestią ustawy o kształceniu dorosłych i kształceniu zawodowym jest stworzenie krajowej struktury kwalifikacji zawodowych, z których każda potwierdzana jest osobnym dyplomem lub certyfikatem.
- Jednym z zasadniczych celów ustawy o kształceniu dorosłych i kształceniu zawodowym było zbliżenie systemu edukacyjnego i rynku pracy.
- Ustawa ma za zadanie zharmonizować zróżnicowane formy edukacji i umieścić je w jednych ramach prawnych. Dla przykładu, z dniem 1 sierpnia 1997 roku weszła w życie narodowa struktura kwalifikacji zawodowych.

HOLANDIA

Zasadnicze podmioty działające na polu edukacji zawodowej i kształcenia dorosłych to:

Regionalne Ośrodki Kształcenia - instytucje prowadzące kształcenie dorosłych

LOB's - organizacje pracodawców - krajowe ciała tworzone przez przemysł, grupy przemysłowe i zawodowe, które są odpowiedzialne za praktyczne kształcenie

Komitety Edukacji dla Handlu i Przemysłu, które mają proponować kwalifikacje wymagane na końcu każdego programu szkoleniowego

Osoby pobierające naukę w instytucjach kształcenia dorosłych

Władze lokalne są odpowiedzialne za wdrożenie ustawy w dziedzinie kształcenia dorosłych.

Ministerstwa edukacji i rolnictwa są odpowiedzialne za jakość, finansowanie i dostępność systemu.

NIEMCY

Odpowiedzialność landów obejmuje uregulowanie zasad i promocję:

- ⊗ **ciągłej edukacji ogólnej,**
- ⊗ **ciągłej edukacji prowadzącej do uzyskania kwalifikacji wymaganych do ukończenia szkoły,**
- ⊗ **ciągłej edukacji na poziomie akademickim i szkolnictwa wyższego,**
- ⊗ **wybranych dziedzin kontynuacji edukacji obywatelskiej i szkolenia zawodowego.**

Edukacja ciągła i kształcenie dorosłych zdefiniowane są w ustawodawstwie jako niezależny sektor edukacji obejmujący: ciągłą edukację ogólną i obywatelską, oraz ciągłe kształcenie zawodowe. Stwierdza się także, że rozwój tej dziedziny jest zadaniem sektora publicznego.

NIEMCY

Kompetencje i odpowiedzialność Rządu Federalnego obejmuje w szczególności uregulowanie:

- ⊗ **ciągłego kształcenia zawodowego prowadzonego poza systemem szkolnym,**
- ⊗ **zasad prowadzenia ciągłego kształcenia akademickiego w instytucjach szkolnictwa wyższego,**
- ⊗ **niektórych dziedzin ciągłej edukacji obywatelskiej,**
- ⊗ **badań i systemu monitorowania dla zapewnienia planowania edukacyjnego - w niektórych przypadkach wspólnie z landami - we wszystkich sektorach edukacji ciągłej,**
- ⊗ **prowadzenie statystyk dotyczących edukacji ciągłej,**
- ⊗ **współpracy międzynarodowej w dziedzinie edukacji ciągłej, włączając w to współpracę w ramach Unii Europejskiej.**

NIEMCY

Zagadnienia te uregulowane są w następujących aktach prawnych obowiązujących na szczeblu krajowym:

- # ustawa o promocji zatrudnienia (Arbeitsförderungsgesetz),**
- # ustawa o promocji rozwoju zawodowego (Aufstiegsfortbildungsgesetz),**
- # ustawa o kształceniu zawodowym (Berufsbildungsgesetz),**
- # Kodeks Rzemiosła (Handwerksordnung),**
- # ustawa o federalnym wspieraniu doksztalcania, (Bundesausbildungsförderungsgesetz)**
- # ustawa o wspieraniu kształcenia na odległość (Fernunterrichtsschutzgesetz).**

NIEMCY

Kształcenie dorosłych jest elementem przeciwdziałania bezrobociu w Niemczech.

Wśród niemieckich strategii przeciwdziałania bezrobociu wymienia się strategie oparte na aktywnej polityce kształcenia:

Bieżące dopasowywanie struktury kwalifikacji podaży i popytu na siłę roboczą. Jej podstawowe narzędzia to propagowanie kształcenie ustawicznego oraz wzmacnianie roli doksztalcania, przekwalifikowania i doskonalenia zawodowego.

Długofalowe działania na rzecz dopasowania struktury kwalifikacji podaży i popytu na siłę roboczą. Podstawowymi narzędziami tej strategii są: wdrożenie zintegrowanego i zróżnicowanego systemu kształcenia zawodowego, rozwój różnych form kształcenia w zawodach związanych z sektorem usług oraz wspieranie autonomii instytucji prowadzących kształcenie, przekwalifikowanie się i doskonalenie zawodowe, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnego zapotrzebowania na rynku pracy.

SZWECJA

Szwedzki system edukacji dorosłych prowadzony jest głównie przez samorządy.

W styczniu 2002 roku powstała Szwedzka Agencja Doksztalcenia Elastycznego (Swedish Agency for Flexible Learning - CFL), która ma promować użycie metod kształcenia na odległość i uzupełniać kształcenia prowadzone przez samorządy poprzez oferowanie analogicznych kursów prowadzonych innymi metodami.

Najważniejszą grupę odbiorców stanowią w pierwszej kolejności bezrobotne osoby dorosłe, które nie są w stanie ukończyć trzyletniego cyklu kształcenia w szkole średniej drugiego stopnia

SZWECJA

Dotacje państwa w ramach „Kunskapslyftet” rozdziela się według trzech kryteriów:

bezrobocie i poziom wykształcenia w każdej gminie

kierunek i zakres gminnego programu dotyczącego kursów orientacji, kursów kształcenia ogólnego i kursów zawodowych

jakość gminnego programu odnowy i rozwoju kształcenia dorosłych zgodnie ze wskazanym kierunkiem.

SZWECJA

Przewidziano szereg różnych rodzajów pomocy finansowej dla słuchaczy.

Dla większości najkorzystniejszą formą jest specjalne stypendium. O takie stypendium mogły ubiegać się osoby w wieku od 25 do 55 lat. Stypendium przyznawano w kwocie równej zasiłkowi dla bezrobotnych, przez okres maksimum 12 miesięcy.

Po zakończeniu programu w 2002 roku rząd zaoferował samorządom nowy państwowy grant przeznaczony na rozwój edukacji dorosłych. Suma ta zapewnia wsparcie dla 46 500 samorządowych ośrodków prowadzących kształcenie dorosłych i 7000 ośrodków prywatnych.

SZWECJA

Obecnie realizuje się szereg projektów dotyczących następujących zagadnień:

- **metodyka kształcenia dorosłych na odległość**
- **katalog pomocy dydaktycznych do kształcenia na odległość**
- **zaawansowane narzędzia do kształcenia na odległość**
- **sieć lokalnych ośrodków kształcenia**
- **style kształcenia na odległość**
- **kursy językowe dla młodzieży niesłyszącej**
- **przygotowywanie ogólnodostępnej informacji**

WIELKA BRYTANIA

- Sektor kształcenia nadobowiązkowego został zreformowany w Anglii i Walii w 1992 r.
- Ustawa z 1992 roku o kształceniu nadobowiązkowym i wyższym określa kształcenie nadobowiązkowe jako „kształcenie w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin, adresowane do osób nie objętych obowiązkiem szkolnym (16 lat), zaspokajające potrzeby kształcenia zawodowego, społecznego, fizycznego, oraz kształcenia do rekreacji”

WIELKA BRYTANIA

Największą instytucją edukacji na odległość, liczącą ponad 100 tysięcy studentów, jest Open University. Uniwersytet utworzono w 1969 roku z inicjatywy rządu.

Średni wiek studenta wynosi 32 lata; 75% z nich to osoby pracujące. Obecnie kształcą się w nim 60.000 studentów. 2,5 mln. ludzi pobierało w różnej formie naukę w The Open University.

Uniwersytety na odległość stworzyły dogodną możliwość studiowania bez przerywania pracy zawodowej; w wolniejszym tempie, z połową wymiaru godzin nauki można uzyskać tą drogą pełne wykształcenie akademickie.

Learning is a
lifelong process

